נועם אלימלך — האזינו

האזינו השמים ואדברה כו'. נ"ל ע"ד דאיתא בזוהר הקדוש לעתיד כשיבוא משיח צדקינו במהרה יבוא משה רבינו ע"ה וילמוד תורה עם ישראל ויגלה להם הרזין דאורייתא ופירוש התורה הקדושה, ואמר להם משה רבינו ע"ה "האזינו השמים" דהלומדי תורה נקראים "שמים", וציוה להם שהם ילמדו התורה כאשר יחדשו בה איזה חידוש יהיו בבחינת "האזנה", דהיינו שיאזינו הדבר מלמעלה בהופעת האור הקדושה עליהם מלמעלה כשלומד הדבר ההוא ואז יפתחו פיהם לדבר בה, וע"י לימוד התורה תגרמו לקרב הגאולה ותזכו לשמוע רזין דאורייתא מפי כמאז ומקדם, וזהו "ואדברה" פירוש שתגרמו שאדבר עמכם לעתיד, במהרה בימינו אמן.

או יאמר "האזינו", דהנה הדברים היוצאים מפי צדיק הנשפעים אליו מלמעלה, אזי הדברים עולים למעלה לשמים ומאירים עד רום רקיע, ואז דברים כאלו נכנסים בלבות בני אדם מרוב קדושתם מחמת שיוצאים מן הלב נכנסין אל הלב. וז"ש "האזינו השמים", פירוש שדברי יאזינו בהשמים שיעשו רושם למעלה, אז "ותשמע הארץ אמרי פי", ר"ל אז גם בני אדם אשר על הארץ ישמעו ויקבלו דברי ויכנסו בליבם כי הם נאמרים באמת.

ומפרש "יערוף כמטר לקחי", דהיינו שהתפלל שיהיו דבריו בבחינה זאת כמטר, שהמטר המרווה את הארץ ומולידה ומצמיחה אין פועל לעצמו שום הנאה ותענוג ואין הכוונה רק לטובת העולם, וכך הוא רצון הצדיק שאין כוונתו בכל דבר שעושה להנאת עצמו כלל, כי אם לטובת ישראל להשפיע להם ולעורר עליהם רחמים, וזהו שהתפלל משה רבינו ע"ה על עצמו שיהיו דבריו כמטר הזה, שלא יכוין בדבריו שום הנאת עצמו כלל כי אם רצון הבורא ב"ה וטובת ישראל. "תזל כטל אמרתי", פירוש שיהיו דברי כטל, ע"ד שאמרו חז"ל "כל העוסק בטל תורה, טל תורה מחייהו", פירוש שיהיה חיות בדברי ויהיו כטל המחיה. "כשעירים עלי דשא כו'" כנ"ל, כמו שהשעירים והרביבים פועלים לדשא ועשב ואין מגיע הנאה לעצמם, כן יהיו דברי.

"כי שם ה' אקרא הבו גודל לאלקינו", ע"ד דאיתא "מתחילה עלה במחשבה לבראו במידת הדין ראה שאין העולם מתקיים ושיתף בו מידת הרחמים", וכבר דקדקו קמאי איך שייך אצל הבורא הפשוט האמיתי שמתחילה עלה במחשבה כך ואח"כ ראה שאין העולם מתקיים כו', וחלילה לחשוב שום השתנות אצל הבורא ב"ה. אך הענין הוא דיש להבין עוד על אומרם "מתחילה כו' במידת הדין", הלוא עיקר בריאתו היה להטיב לברואים. ולענ"ד עולה הכל על נכון, דבאמת היה עיקר הבריאה רק למען הצדיקים כדאיתא במדרש "וירא אלקים כו' מה ראה ראה נשמתן של צדיקים", והנה לצדיקים ראוי להם כל הטוב לפי מעשיהם הטובים להנתן להם שכרם ע"פ הדין, כי רחמים נקראים לפנים משורת הדין, הגם שע"פ הדין אין ראוי, השם הטוב ברחמיו נותן לו מתנת חנם והוא נהמא דכסופא, אבל הצדיקים מגיע להם ע"פ הדין. והבריאה היתה כדי להטיב לברואיו, ונמצא עיקר הטבה הוא שיהיה השכר ע"פ הדין שלא יהיה נהמא דכסופא, אך טבע הבריאה היא כמו הזריעה, שעיקר כוונת הזריעה הוא התבואה רק שטבעה שעולה פסולת מעורב בה, כן היא הבריאה כדאיתא בספר הישר לר"ת.

וזהו "מתחילה כו' במידת הדין" דהיינו שהפירוש "מתחילה" היא עיקר הדבר, ותחילתו היה למען הצדיקים העתידין להיות ויקבלו טובם בדין וביושר, וכן הוא קיים לעד ולא נשתנה המחשבה זאת לעולם, שכן הוא תמיד שהצדיק נוטל שכרו בדין, אלא מחמת שהבריאה היא בשוה שממילא יעלה הפסולת הם הרשעים, והוכרח להיות עבורם שיתוף מידת הרחמים כדי שיהיה קיום העולם, להיות שאינם זוכים מן הדין וצריך לרחם עליהם, זה היה הכל במחשבה אחת ובסקירה אחת, אלא שמחשבת בריאת הצדיק נקרא "תחילה" ע"ש שהיא עיקר כוונת ורצון הבורא ב"ה בבריאת העולם.

וזהו "כי שם ה' אקרא", פירוש שאמר משה רבינו ע"ה לישראל לפי בחינתו, כל השמות הם אצלי רחמים, אפילו הדין הוא רחמים, שהדין נותן להטיב לי, אבל אתם שאינכם בבחינה זאת, "הבו גודל לאלקינו" פירוש שצריכים שתתנו גדולה דהיינו חסד, להשם אלקינו שהוא מידת הדין, שתכניסו בו רחמים וחסד.

"הצור תמים פעלו". "צור" הוא לשון חוזק ותוקף קשה, דהיינו כשהשי"ת רוצה לענוש את האדם הוא עושה עצמו כביכול כ"תם", דתם הוא שאינו יודע לרמות, כך השי"ת עושה עצמו כאינו יודע ומענישו ברחמים לא לפי מעשיו. וא"ת לא יתנהג כלל במידת הדין? לזה אמר "כי כל דרכיו משפט כו' צדיק וישר הוא", פירוש שהעולם צריך להתנהג בדין ולפנים משורת הדין, פירוש "צדיק" הוא לפי הדין והצדק ו"ישר" הוא לפנים משורת הדין.

"שחת לו לא כו'", פירוש דהנה כל הברכות והטובות והרחמים הוא הכל לישראל, אך כשאדם חוטא ח"ו אזי בלתי אפשר שיבוא לו כל הטובות, והבטיח להם שאעפ"כ אל יתייאשו עצמם כי כבר הבטיחם (מלאכי ג, ו) "אני ה' לא שניתי ואתם בני יעקב לא כליתם", וזהו "שחת" פירוש כשאדם חוטא ח"ו, "לו לא" פירוש גורם שהשי"ת עושה מ"לו" בוי"ו "לא" באלף, שצריך לזכור את השבועה שלא לכלות אותם. "בניו מומם" פירוש שמשה רבינו ע"ה הוכיח אותם לאמר, אמת אל תתייאשו כי בוודאי אע"פ שתשחיתו ח"ו אעפ"כ לא יכלה אתכם ח"ו כנ"ל מחמת השבועה, רק שאין יפה לכם שאתם הנקראים בנים למקום ב"ה, שתלכו במומים שתחבלו בעצמכם בחטאתיכם חלילה.

"דור עיקש ופתלתול הלה' תגמלו זאת", פירוש כל זה הוכיח אותם, האיך תעשו ותגרמו במעשיכם ח"ו לעשות פירוד בין קב"ה ושכינתיה חלילה, 'זאת' נקראת השכינה כידוע. וזהו "הלה' תגמלו" לשון "ויגמל את יצחק", האיך אפשר זאת, הלא ממך תראה, כי "הוא עשך" רמז לגוף האדם שהוא למטה בעשייה, "ויכוננך" רמז לנשמה הקדושה שהיא עיקר היסוד והכן והבסיס של בריאת אדם, ושניהם הגוף והנשמה מיוחדים תמיד בלי פירוד וכל העולמות מתנהגים כאחד, וא"כ איך תעשו פירוד ח"ו.

זכור ימות עולם. פירוש אך כן תתנהגו, שתזכרו ותחשבו תמיד רוממות אל וגדולתו, כל הניסים והנפלאות שמימות עולם כדי שתכניסו רוממותו וגדולתו בלבכם, "בינו שנות דור ודור" שתבינו האיך דור הולך ודור בא, ומה טוב לדבק במעשה הצדיקים ולא להיפך חלילה. ואם תאמרו האיך אפשר להתבודד לחשוב תמיד רוממות אל ולהפריד עצמו מעניני עולם, מלאכתי מתי נעשית לפרנסתי ולפרנסת אנשי ביתי? לזה אמר "שאל אביך" פירוש התפלל להשי"ת ב"ה הוא אביך ,"ויגדך" לשון המשכה, והוא ימשיך לך שפע וברכה לפרנסתך, ולכן נכתב בלשון "שאל" לרמז שלא יהיה הכל כל מגמותיו בשביל הפרנסה, אלא העיקר יהיה העבודה להבורא ב"ה באמת, והבקשת הפרנסה תהיה כדבר המושאל הצריך להם בעניני עולמים.

ואם תחשבו לומר איך נדע שנהיו נענים בתפילתינו? לזה אמר הראיה הזאת היא לכם "זקניך ויאמרו לך", פירוש הלא גם הצדיקים הנקראים "זקנים" זה קנה חכמה, יכולת בידם להמשיך לכם פרנסה ושפע בדיבורם ואמרותם הצרופה, על אחת כמה וכמה כשתתפללו מקירות לבכם להבורא ב"ה.

ואם תאמרו הלא האומות הם יושבים שקטים ושלווים מלאים כל טוב והם תמיד בעולם הפירוד, ומדוע אתה מצווה עלינו כל הנ"ל, לעשות כל התורה הזאת ולהתפלל על הפרנסה בדרך שאלה, למה ניגרע מכל האומות אשר הנחיל להם כל טוב באין מעשה טוב להם כלל? וזהו "בהנחל עליון גוים בהפרידו כו'", ולזה השיב להם "יצב גבולות עמים למספר בני ישראל", פירוש בוודאי לא להם הוא המנוחה והנחלה שיש להם עתה, כי לעתיד במהרה בימינו תתחלק ארצם לשבטים למספר בני ישראל, ולזה הציב להם גבולות. והשם הטוב במהרה יגאלנו ויתן לנו נחלת גוים ועמל לאומים נירש למען נעבוד אותו בשמחה ובטוב לבב מרוב כל. אמן.